

Secundus de Anima

dētis. Queritur ergo de illa potētia an sit ipsa eētia aīe et si nō sequit̄ q̄ nō oportet sēper actū et potētiam reduci ad idem genus cū anima sit substantia et illa potētia accidēs. Si illa potētia sit accidēs proceditur in infinitum q̄ iterum anima erit in potētia ad illam tunc queritur vt prius.

Septimo arguitur contra secundam rationem quia eodem modo arguetur de potētia ponis quam tu ponis esse qualitatem sicut tu arguis de anima: sicut enim arguis q̄ aīa scdm̄ essentiam suā est forma et actus ideo si ipsa sit immediatus operatiōis principium semper esset in actu operum vite ita arguam de illa qualitate ex quo enī illa est quedā forma et actus si ipsa sit immediatum principium operationis semper habens illam erit in actu operum vite puta intelligendi et volēdi etc. Item instantia est quia similitudo posita inter animā prout ē principium viuendi et eam prout est principium operum vite non valet q̄ anima est principium viuendi in genere cause formalis s̄ est principium operum vite in genere cause efficientis et ideo non sequitur anima est immediatum principium operum vite igitur habens animam semper talia operatur sicut ex alia parte sequitur anima est immediatum principium viuēdi igitur habens animam semper uiuit in actu q̄ causa formalis semper est simul cum suo effectu formali non autem causa efficiens presertim partialis quomodo se habet anima respectu operum vite nam preter animam requirit̄ ad intelligendum obiectum et species visibilis et organa et huiusmodi.

Octauo aut̄ ad idem nam falsum videtur qm̄ per vnum et idem sc̄ per essentiam suam que est forma anima est actus corporis et in potētia ad actum vltimum nam ponitur animam secundum essentiam suā esse subiectum dictarum qualitatum et p̄ p̄ns̄ i potētia ad illas. Item essentia anime se habet ad suum esse sicut potētia ad actum patet ergo q̄ non est inconueniens animam p̄ idem ex parte rei esse actum vnius et in potētia respectu alterius.

Nono arguitur contra tertiam rationem: q̄ p̄io motiuum ibi tactum non est bonum quia eadem potētia est contrariorum tam passiuā vt superficies albi et nigri et actiuā que potest in opposita siue naturalis vniuersalis siue particularis secundum diuersitatem recipientium vt calor aliqua indurat et alia liquefacit et eadem est potētia sensitiua contrariorum nec differunt re opinatiuum et intellectiuū. ne c̄ possesanari et infirmari cum contrarietas natisit fieri circa idem distinctio autem potētiarum de qua loquitur phi. debet intelligi secundum rationem et nō secundum rem vel dicetur etiam qd̄ actus quibus differant genere: possunt esse ab vno principio ordine quodam siue actiuum siue passiuum. Et sicut dicit̄ essentiam anime vnam esse principium productiuum et receptiuū multarum potētiarum licet quodam ordine sic dicam a simili qd̄ est principium multarum operationū eodem ordine. Item instantia est q̄ ad secundū motiuū diceretur q̄ ideo dicuntur aliquę potētie separate a corpore et alie non q̄ aīa aliquas operationes potest non coarigendo organū corporeum et aliquas nō nisi per organū corporeū. Nec ex hoc habetur q̄ illud quo anima potest hanc vel illam sit accidēs distinctum ab aīa.

Decimo arguitur qd̄ diceretur ad tertium motiuū ibi tactū qd̄ cum actio sit a potētia actiuā et passiuā

a potētia passiuā. Non est malus inconueniens idē esse principium actionis et passionis vel idem mouere seipsum quam idem esse principium potētie actiue et potētie passiuę immo minus quia si idem non potest esse in actu et potētia instrumentaliter multo minus principaliter. Subiectum autem est principium agens et patiens vnde si anima potest esse subiectum potētie actiue et passiuę pari ratione potest per se agere et pati immediate sicut mediate licet agat per potētiam instrumentaliter et patiatur per aliam immediate. Tamen agit principaliter et patitur per suam essentiam.

Ad. 1m. dicitur q̄ hic est necessitas nisi enim visus esset aliud ab aīa tunc nullus perderet visum nisi perderet animam. Item si visus esset aīa sequeretur q̄ visus esset in qualibet parte corporis sicut anima que equaliter perficit omnes partes corporis.

Item ph̄s ponit quasdam potētias anime organicas et quasdam non organicas. Organice aut̄ sunt que vtuntur corpore vt subiecto vt visus oculo.

Sed non organice sunt intellectus et voluntas ergo visus est in composito. Et per consequens non est anima. Fortē dicitis q̄ per cecitatem homo nichil perdit sed t̄m̄ priuatur actu videndi contra t̄m̄ dormiens esset cecus. Fortē dicitis q̄ cecitas est priuatio alterius qualitatis. nō soluz caliditatis vel frigiditatis. Et hoc verum est sed hanc qualitatem dicimus potētiam. Item tunc visus esset auditus q̄ quodlibet istorū ē eadē nūero. Et similr̄ sensus esset intellectus qd̄ ph̄s in. l. de aīa habet pro inconuenienti. Contra democritū qui laudabat homerum dicentē. Hector sapiens iacet q̄ aliqui per amentiaz caruit sensu et t̄m̄ etiam carebat intellectu ergo sensus et intellectus sunt idem scdm̄ homerum. **T. L. 23.** vnde dicebat qd̄ sicut sensus transmutatur ita et intellectus vnde alibi sapiebat hector victus et alid̄ inuictus vide Alber tū. **Tractatu. 2. ca. l.** deinde dicitur q̄ illa nobilitas debetur soli deo.

Ad. 2. dicit̄ quod visio beatifica recipitur in anima. per potētiam tamē vnde accidens non est proprie subiectum sed ratio subijciendi et dī subiectum quo vt superficies coloris. Est enī ordo inter accidentia ideo suscipit vnum mediante alio. Et ideo dicimus virtutem esse in potētia voluntatis. Nec potētia intellectiua si esset separata reciperet visionē. Dico etiā q̄ est in separabilis. Alias deus posset ponere bonā voluntatem aīa vn̄z dāpnati et nūerū 12. hoīm in vno homine quod est absurdum. Nec ē simile de albedine. quia superficies separata est receptiua albedinis et posset dici alba vt patet in sacramento. Ad aliud dicitur q̄ accidens non est actus primus simpliciter. Et ideo non est simile sicut de anima. Nec sequitur qd̄ accidens sit perfectius q̄ accidens non est nisi principium quo. Sed queritur an forma aque frigefaciat per potētiam que sit ipsa frigiditas. Videtur qd̄ non quia potētia frigefactiua est in secunda spē qualitatis. Non autem frigiditas. Item aqua calida frigefacit se. p̄ potētiam illā et non per frigiditatem quia non habet. Item t̄m̄ frigiditas separata per suā essentiam ageret. Fortē dicitis quod inaiata non mouēt se. Sed quicquid sit. dico q̄ accidens est sua potētia. **I. p. q. 77. ar. 1. ad. 3.** Nec accidēs proprie agit sicut nec proprie existit. Ad aliud dicit̄ negādo p̄nam factā contra solutionem. Si intelligat̄ quod superius agens ha